

De oncilla (tijgerkat)

© slowmotiongli Getty Images via Canva

De oncilla is één van de kleinste kattensoorten van Zuidelijk Amerika. Hij weegt maximaal drie en een halve kilo en is veelal kleiner dan onze huiskat. De meeste oncilla's kunnen goed klimmen maar ook goed zwemmen. Hij houdt dus, in tegenstelling tot veel andere katten, van water.

De oncilla is ook wel bekend onder de naam "tijgerkat", wat is afgeleid van "El tigre", dat in het Spaans verwijst naar de jaguar. Dat komt omdat het vlekkenpatroon (rozetten) van sommige oncilla's in de verte wel iets lijkt op dat van de (veel grotere) jaguar.

De oncilla is een beetje een 'lastig' diertje. Tot 2017 werden er twee soorten oncilla's erkend door de wetenschappers. Maar dat werd in 2026 bijgesteld naar vijf soorten. Toen werd ook, voor het eerst in meer dan 100 jaar, een nieuwe wilde kattensoort ontdekt. Een oncilla; de *Leopardus tilycayo* ook wel Boliviaanse oncilla (tijgerkat) genoemd.

Inhoudsopgave

Inleiding	1
Waarom is het belangrijk om een spreekbeurt over de oncilla te houden?	3
Wat voor soort dier is de oncilla?	3
Verschillende soorten?	4
Basisinformatie over de oncilla	6
Hoe ziet de oncilla eruit?	7
Waar leeft de oncilla?	10
Hoe leeft de oncilla?	11
Waarom gaat het steeds minder goed met de oncilla?	14
Waarom zou het erg zijn als de oncilla uitsterft?	15
Wat kun jij doen om de oncilla te helpen?	16
Wat doet Stichting SPOTS?	17
Hoe werkt Stichting SPOTS?	18
Leuke weetjes	19
De Boliviaanse oncilla	20
Links	21

Waarom is het belangrijk om een spreekbeurt over de oncilla te houden?

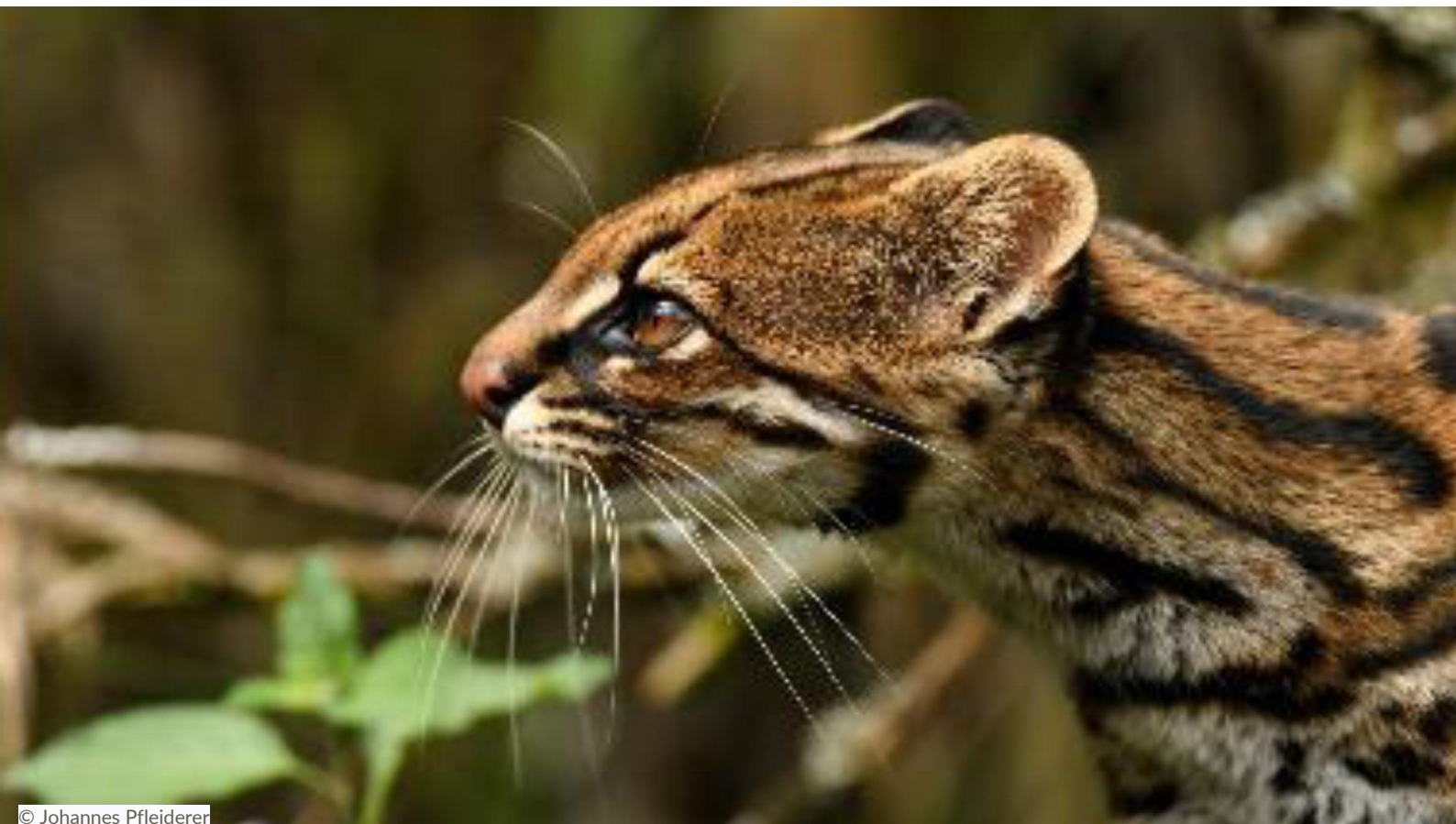
Omdat de oncilla zo'n mooi dier is en omdat er steeds minder oncilla's op de wereld zijn.

Het is heel belangrijk dat er mensen zijn die de oncilla en andere dieren willen beschermen. Daarom moeten mensen weten dat de oncilla een supermooi en bijzonder dier is. Als jij dat tegen je klasgenoten vertelt, worden zij misschien wel net zo enthousiast als jij!

Verderop kun je lezen wat je nog meer kunt doen om de oncilla te helpen.

Wat voor soort dier is de oncilla?

De oncilla behoort tot de **katachtigen**. De katachtigen zijn verdeeld in **grote katten** en **kleine katten**. Het verschil wordt niet bepaald door hoe groot de kat is, maar door elf kleine botjes in de keel die samen het tongbeen vormen. Als de botjes aan elkaar zitten dan kan de kat spinnen en niet brullen. Dit zijn de 'kleine katten'. Dit zijn bijvoorbeeld de huiskat, de lynx en ook de oncilla. Als de botjes niet aan elkaar vast zitten, dan kan de kat brullen maar niet spinnen. Deze katten behoren tot de 'grote katten' (bijvoorbeeld de leeuw, tijger en jaguar).

© Johannes Pfleiderer

Verschillende soorten?

De oncilla heeft ook een officiële naam. Deze officiële naam is in het **Latijn**. De Latijnse naam is bedacht door wetenschappers die alle dieren een eigen unieke naam geven zodat er geen vergissingen kunnen worden gemaakt. Zo kunnen mensen in verschillende talen over een dier praten. Zoals gezegd worden er nu **vijf verschillende oncilla's** erkend door de wetenschappers. Hun Latijnse namen zijn;

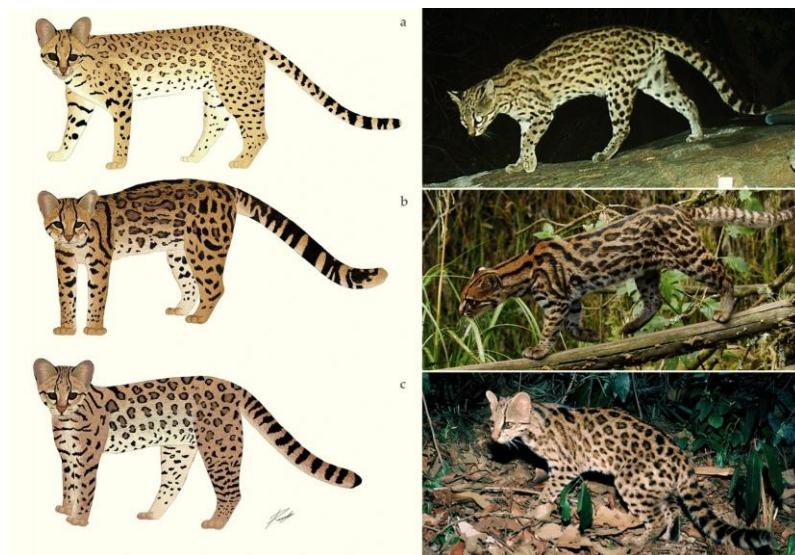
Leopardus pardinoides (nevel oncilla);

Leopardus guttulus (Zuidelijke oncilla ook wel Atlantische bosoncilla genoemd);

Leopardus tigrinus (Noordelijke oncilla ook wel savanne oncilla genoemd);

Leopardus emiliae - De oostelijke oncilla;

Leopardus tilcayo - De Boliviaanse oncilla (de meest recent ontdekte soort).

Bij de verschillende soorten oncilla's, zijn er (**kleine**) lichamelijke **verschillen**.

In de afbeelding hiernaast zie je van boven naar beneden de Noordelijke oncilla (a), de neveloncilla (b) en de Zuidelijke oncilla (c).

Je ziet dat ze best veel op elkaar lijken! De verschillen liggen vaak in de **vacht**; die kan in kleur, dikte en vachtpatroon verschillen.

Je kon al lezen dat alle dieren een Latijnse naam hebben; bijvoorbeeld *Leopardus guttulus* (Zuidelijke oncilla). Soms zie je achter de officiële Latijnse naam, nog een derde naam. Deze derde naam geeft de **ondersoort** van het dier aan.

Er zijn kattensoorten die in verschillende gebieden voorkomen, en die gebieden verschillen vaak heel veel van elkaar in landschap of temperatuur. Ze leven dus in andere omstandigheden. Vaak zien die katten er in verschillende gebieden **iets anders uit**. Het zijn dan verschillende ondersoorten omdat ze zich hebben moeten aanpassen aan hun leefgebied.

Tot voor kort dacht men dat er heel veel ondersoorten waren van de oncilla. Maar in onderzoek uit 2026, stellen wetenschappers dat er vijf soorten oncilla's zijn en maar **één ondersoort**; de *Leopardus tigrinus antisuyo*.

De oncilla wordt ook nog eens vaak **verward** met andere katachtigen, zoals de ocelot en de margay. Deze soorten leven ook in Zuid-Amerika. Hieronder zie je enkele wilde katten die vaak in hetzelfde gebied leven als oncilla's.

Ocelot

Margay

Oncilla

Je ziet dat het **best lastig** is om deze katten uit elkaar te houden. Maar als je goed kijkt, zie je wel wat verschillen. Kijk maar eens naar het vachtpatroon. Ook de grootte verschilt. De ocelot is het grootst, dan de margay en dan de oncilla. Om een idee te geven; een ocelot kan tot vijftien kilo wegen, een margay tot vijf kilo en een oncilla maximaal drie en een halve kilo.

©Tiger Cat Conservation Initiative / oncilla

Basisinformatie over de oncilla

Stam:	Chordata (gewervelden)
Klasse:	Mammalia (zoogdieren)
Orde:	Carnivora (vleeseters)
Familie:	Felidae (katachtigen)
Geslacht:	Leopardus
Lichaamslengte:	Ongeveer 38 - 59 centimeter;
Schouderhoogte:	Gemiddeld 20 centimeter;
Staartlengte:	Ongeveer 20-42 centimeter;
Gewicht:	Ongeveer 1 $\frac{1}{2}$ tot maximaal 3,5 kilo.

Mannetjes zijn over het algemeen groter en zwaarder dan de vrouwtjes.

Levensverwachting: In het wild ongeveer 10-14 jaar, in gevangenschap ongeveer 16-20 jaar.

Zoals gezegd worden er nu (2026) vijf verschillende soorten oncilla's erkend. En die zijn allemaal ietwat verschillend. Op onze website hebben we daarom over alle vijf deze dieren een aparte pagina gemaakt. Mocht je dus meer willen weten over de verschillen in deze dieren, kun je altijd op onze [website](#) kijken. De specifieke links vind je onderaan deze spreekbeurt.

Hoe ziet de oncilla eruit?

De oncilla is een 'lastig' katje 😊. Zoals we boven al aangaven, werden er tot 2017 twee soorten oncilla's erkend. Maar sinds die tijd stellen wetenschappers dat er maar liefst vijf soorten oncilla's zijn. Daarom hebben we hieronder eigenschappen benoemd die alle oncilla's hebben. Er zijn onderling **wel verschillen**, bijvoorbeeld een net iets andere vachttekening, maar vaak zijn die verschillen lastig te zien.

De oncilla is een **kleine katachtige**. Hij is wat langer dan onze huiskat, maar is lichter gebouwd. Hij weegt veelal niet zwaarder dan drie en een half kilo.

Vacht

De oncilla heeft meestal een dikke fijne vacht die bedekt is met rozet vlekken, dichte zwarte vlekken en strepen.

Vacht

De vachtkleur verschilt van grijs tot lichtbruin. De buik is een stuk lichter van kleur en ook daar zijn vlekken te zien. Er zijn ook zwarte (melanistische) oncilla's.

Kop

De oncilla heeft een smalle kop met relatief grote ogen. De oren zijn rond en zwart, met een witte vlek aan de achterkant. De oogkleur verschilt van licht tot donkerbruin.

Staart

De staart van de oncilla is redelijk lang en heeft zwarte ringen. Het puntje van de staart is zwart.

Poten

De oncilla heeft flinke poten met scherpe klauwen, waardoor hij goed kan klimmen, en waar hij prooi mee kan vangen.

© Image via Alessandro Verniani Wiki Commons

Alle oncilla's (met uitzondering van de neveloncilla) hebben **twee paar tepels**. Hoeveel tepels een dier heeft, is meestal gebaseerd op het aantal kittens dat een dier krijgt. Oncilla's krijgen meestal één kitten per keer (met een maximum van vier wat maar zelden gebeurt). Met vier tepels heeft de oncilla moederkat altijd genoeg tepels om de kittens te voeden.

Alle oncilla's hebben ook een relatief **lange staart** en een **zwarte vlek** op de **achterkant** van hun **oren**.

Dat het soms **lastig** is om de vijf soorten oncilla's van elkaar te onderscheiden, kun je zien op de plaatjes hieronder. De Zuidelijke oncilla wordt gezien als de grootste terwijl de net ontdekte Boliviaanse oncilla wordt gezien als de kleinste oncilla.

Leopardus guttulus

Zuidelijke oncilla

1.8 - 3.5 kg

Grootste en meest gedrongen van alle oncilla soorten. Net als de Noordelijke oncilla heeft deze oncilla een langere staart in vergelijking met de andere soorten oncilla's.

Deze oncilla leeft vooral in **dichtbegroeide, vochtige bosgebieden**. Zijn vacht is daarop aangepast en zorgt voor goede camouflage; deze is doorgaans geelachtige oker- of heeft een warme bruintint. De vacht is vaak iets donkerder en is intenser gekleurd dan de vacht van andere oncilla's. De vacht is bedekt met rozetten die, richting poten en gezicht, veranderen in zwarte vlekken en streepjes.

© Trigo TC et al.

Leopardus tigrinus

Noordelijke oncilla

1.8 - 3.0 kg

Slanke lichaamsbouw aangepast aan savannes en droge bossen. De staart is **dunner** in vergelijking met die van de andere oncilla's maar wel langer, net als de Zuidelijke oncilla. Hij heeft een smallere schedel en een opvallende **spitse** snuit in vergelijking met andere soorten oncilla's.

Het vachtpatroon heeft rozetten en stippen die in grootte variëren en soms banden vormen, zonder echt met elkaar verbonden te zijn.

Leopardus pardinoides

Neveloncilla

1.5 - 3.0 kg

Deze oncilla is als een van de weinige oncilla's, een **echte boomklimmer** en daarop heeft het lichaam zich aangepast.

De neveloncilla heeft naar verhouding, grote, sterke poten. Zijn achterpoten zijn ongeveer 40% langer dan zijn voorpoten waardoor hij goed kan klimmen en sprongen kan maken. Deze oncilla heeft de **grootste hoektanden** van alle kleine katachtigen - tot wel acht mm lang - aangepast om zijn favoriete prooidieren snel te doden.

Donmarsille on iNaturalist,
<https://www.inaturalist.org/observations/216797186> (CC BY-NC 4.0)

Leopardus emiliae

Oostelijke oncilla

1.5 - 3 kg

De vacht van deze oncilla is lichter - bleek, zandkleurig tot vaalgeel. De **vachtstructuur is kort**. Dat heeft alles te maken met de leefomgeving waarin het dier leeft, dat zich kenmerkt door grote hitte. De staart is dunner in vergelijking met die van de andere oncilla soorten.

Hij heeft vaak minder rozetachtige maar juist gesloten vlekken op de vacht die vaak kleiner en lichter zijn in vergelijking met die van de andere oncilla soorten. Daarmee zorgt het dier voor een perfecte camouflage in het vaak dorre landschap waarin het leeft.

Rafael Brito Costa via iNaturalist -
<https://www.inaturalist.org/observations/242134772> / CC BY-NC 4.0

Leopardus tilcayo Boliviaanse oncilla 1.4 - 2.0 kg

De **kleinste tijgerkat** met een gemiddeld gewicht van zo'n anderhalf kilo. Dit dier werd pas in 2026 als soort erkend. Hij is de kleinste van alle oncilla's; ongeveer 45 centimeter lang.

De vacht van de Boliviaanse oncilla is lichtbruin met onregelmatige, grote rozetten. Zijn poten zijn, zeker in verhouding met zijn lichaam, groot. Maar zijn staart daarentegen is de kortste van alle oncilla soorten. Hij leeft in specifiek bergachtig nevelwoud en hij is dan ook gebouwd om steile, gladde hellingen en dichte ondergroei te trotseren.

Paola Nogales Ascarrunz via iNaturalist,
<https://www.inaturalist.org/photos/736661>
771 CC BY-NC-SA 4.0

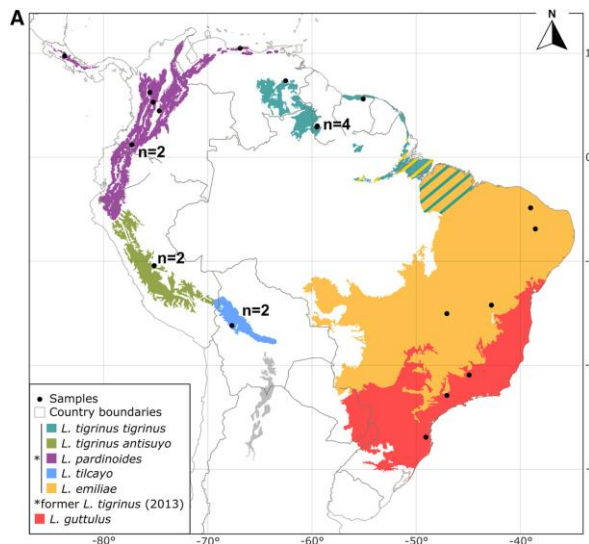
Er zijn ook zwarte oncilla's, we noemen dat **melanistisch**. Dat komt bij oncilla's best vaak voor, vooral in de gebieden waar de dieren leven in dichte bosgebieden.

De zwarte kleur geeft deze dieren een voordeel; ze zijn dan namelijk nog beter gecamoufleerd.

Waar leeft de oncilla?

De oncilla komt voor op het continent **Zuid-Amerika** en in een klein stukje van **Midden-Amerika**. Enkele landen waar de oncilla voorkomt zijn Argentinië, Costa Rica, Bolivia, Brazilië, Suriname, Venezuela en Ecuador. Op het plaatje hieronder zie je waar de vijf verschillende soorten oncilla's leven. Onderzoekers stellen dat hun leefgebied **steeds kleiner wordt**.

Zuidelijke oncilla (*L. guttulus*) - rood
Noordelijke oncilla (*L. tigrinus*) - turkoois
Nevel oncilla (*L. pardinoides*) - paars
Oostelijke oncilla (*L. emiliae*) - geel
Boliviaanse tijgerkat (*L. tilcayo*) - blauw

De oncilla komt in verschillende gebieden voor; de meeste soorten leven het liefst in **beboste gebieden**. De leefgebieden verschillen van dichte tropische regenwouden, tot vochtige lage bergbossen en beboste berghellingen. De grote uitzondering hierop is de Oostelijke oncilla. Dit dier heeft een duidelijke voorkeur voor open, droge en semi-aride landschappen, waarbij het dier dichte, vochtige regenwoudgebieden - zoals het equatoriale hart van de Amazone - juist vermijdt.

Als klein dier is hij erg kwetsbaar voor de aanvallen van grotere roofdieren. Het is daarom belangrijk voor de oncilla dat er genoeg **beschutting** is, dus veel bomen en struiken of rotsen.

Hoe leeft de oncilla?

Een oncilla leeft, voor zover bekend, alleen. Dit wordt ook wel **solitair** genoemd. Uitzondering hierop is een moederkat met haar jong.

De meeste kattensoorten, en ook de oncilla, hebben een eigen **territorium**, zo wordt het gebied waarin ze leven genoemd. Om aan te geven waar de kat zijn of haar territorium heeft, sproeit hij met **urine** en laat **ontlasting** achter. Zo kan elke soortgenoot zien en ruiken dat hier al iemand woont.

Oncilla's staan erom bekend **heel territoriaal** te zijn. Ze duldden eigenlijk geen andere oncilla's in hun gebied. De mannetjes jagen zelfs vaak de vrouwtjes weg of vallen haar aan, als ze haar zien.

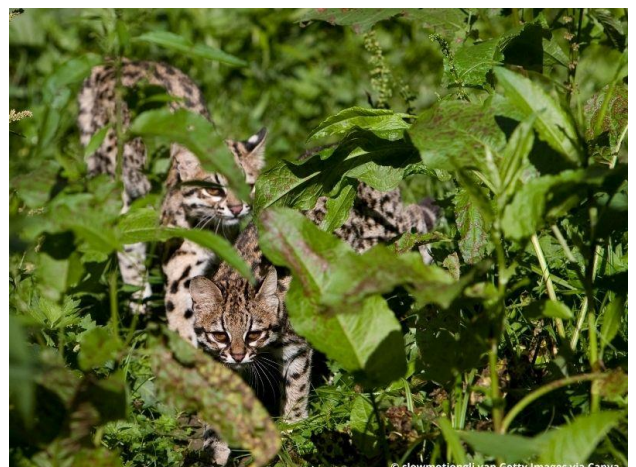
Het verschilt per gebied wanneer de oncilla actief is. Ze zijn het **liefst actief in de nacht** maar hun gedrag wordt ook bepaald door de aanwezigheid van andere roofdieren. Ze vermijden vooral de ocelot. Deze sterkere kat zal oncilla's doden wanneer hij kan. Dus in gebieden waar veel **ocelotten** leven, veranderen oncilla's vaak hun gedrag. Ze gaan dan bijvoorbeeld meer overdag jagen om hem zo te ontwijken.

De meeste oncilla's leven en **jagen** het liefst op de **grond**. De neveloncilla is hierbij de grote uitzondering. Dit dier leeft en jaagt juist vooral in de bomen. In tegenstelling tot veel andere katachtigen, **zwemmen** oncilla's ook graag. Ze staan erom bekend dat ze moeiteloos kleine rivieren, beken en ondergelopen savannegeulen oversteken. Ook hier is de neveloncilla de uitzondering; hij vermijdt natte poten het liefst.

Voortplanting

Er is nog niet zoveel bekend over de voortplanting van de oncilla. Het meeste dat we ervan weten is door te kijken naar oncilla's in **fokprogramma's** van bijvoorbeeld dierenparken.

Wat we zeker weten is dat oncilla's zich veel **langzamer ontwikkelen** dan andere wilde katachtigen van vergelijkbare grootte. De vrouwtjes krijgen ook maar heel weinig kittens per keer; meestal maar één. Een vrouwtje in het wild brengt in haar hele leven vaak maar zo'n vijf jongen succesvol groot.

De periode dat mannetjes en vrouwtjes oncilla's bij elkaar komen noemen we de **paartijd**. Na ongeveer 75 dagen worden er één tot maximaal vier jong geboren; meestal is dat er maar één. De jongen van kleine kattensoorten, en dus ook van de oncilla, worden ook wel **kittens** genoemd. Bij grote kattensoorten, zoals de leeuw, worden de jongen welpen genoemd.

Kittens zijn bij de geboorte nog helemaal **blind**, de ogen gaan na acht tot zeventien dagen open. Dat is best laat als je dat vergelijkt met andere, net zo'n kleine, kattensoorten. Bij kittens van onze huiskat bijvoorbeeld, gaan de ogen gemiddeld na tien dagen open.

Wist je dat...

Mannetjes oncilla's eerder volwassen zijn? Zij zijn na ongeveer anderhalf jaar volwassen, vrouwtjes na gemiddeld twee jaar.

De tanden van oncilla kittens beginnen pas na zo'n **21 dagen** door te komen; ook dat is vrij laat voor een kleine katachtige. Bij kittens van een huiskat gebeurt dat na zo'n veertien dagen. Maar wanneer dat gebeurt bij oncilla kittens, breken ze allemaal tegelijk door, binnen enkele uren.

Na zo'n vijf tot zeven weken begint de oncilla kitten met het eten van vast voedsel. Na zo'n elf maanden is het jong volgroeid. Maar echt **volwassen** zijn ze pas na zo'n twee tot twee en een half jaar; dan krijgen ze pas zelf kittens. Mannetjes zijn iets eerder volwassen.

© Carlos Nader / Sao Paulo Zoo

De jacht en de prooien van de oncilla

De oncilla is een **carnivoor**. Dit betekent dat hij vlees eet. De dieren waarop de oncilla jaagt, worden **prooien** genoemd.

Oncilla's **besluipen** hun prooien veelal. Omdat ze relatief klein zijn, vertrouwen ze volledig op onopvallendheid, camouflage en snelheid in plaats van op brute kracht.

Een oncilla beweegt zich uiterst langzaam en geruisloos door het dichte struikgewas van de savanne of de ondergroei van het bos. Hun gevlekte vachtpatroon zorgt daarbij voor goede camouflage. Ze stoppen regelmatig en gebruiken hun uiterst gevoelige gehoor en goede ogen om precies te bepalen waar bladeren ritselen of knaagdieren piepen. Zodra ze dicht genoeg bij hun prooi zijn - meestal op slechts enkele meters afstand - vallen ze aan. Ze werpen zich in een plotselinge, **explosieve beweging** naar voren of omhoog. Ze grijpen de prooi met hun scherpe klauwen en brengen een snelle, nauwkeurige beet toe in de nek of schedel om het dier direct uit te schakelen.

Een oncilla jaagt vooral op **kleine zoogdieren en vogels** die meestal een gewicht hebben van minder dan 100 gram. Dat komt omdat de oncilla zelf klein is, dus ook niet in staat is om echt grote prooien te vangen. Verder eet hij knaagdieren, eieren en hagedissen.

Op deze foto, genomen met een cameraval, zie je een oncilla met zijn gevangen prooi

Hoewel ze vooral op de grond jagen, zijn oncilla's ongelooflijk **behendige acrobaten**. Als een grondbewonende vogel of een vogel die laag op een tak rust, de kat opmerkt en probeert weg te vliegen, kan de oncilla hoog de lucht in springen en de vogel met zijn voorpoten in de vlucht **uit de lucht grijpen**. Vogels worden veelal geplukt voordat deze gegeten worden.

De **Noordelijke oncilla jaagt vaak anders**. Dat komt omdat hij vooral leeft in droge, semi-aride struikgebieden, waar hagedissen een groot deel van zijn dieet uitmaakt. In plaats van langzaam te sluipen, gaan Noordelijke oncilla's over op een actievere, snelle jacht waarbij ze tussen rotsen en doornige struiken doorschieten om de snelle reptielen in het nauw te drijven en te doden.

De **neveloncilla jaagt bijna alleen in de hoge bomen**. Ze gebruiken hun unieke lichaamsbouw om zich met de behendigheid van een aap door de boomtoppen te bewegen. Maar ook zij vertrouwen veelal op een snelle verrassingsaanval, nadat ze hun prooi beslopen hebben. Het dieet van deze oncilla bestaat bijna volledig uit boombewonende ratten en kleine knaagdieren, rustende vogels (die ze rechtstreeks van hun slaaptakken plukken) en hagedissen.

Wist je dat...

Sommige oncilla's ook insecten eten? Dat doen ze vooral als ander voedsel schaars is.

Waarom gaat het steeds minder goed met de oncilla?

Voor de meeste kattensoorten geldt dat er vroeger meer katten waren dan nu. Dit geldt ook voor de oncilla. De oncilla is in de meeste landen gelukkig beschermd. Maar er zijn toch een paar redenen waarom het niet zo goed gaat met de oncilla:

- Verlies van leefgebied** - Doordat er steeds meer mensen komen, worden de steden groter, komen er meer wegen, meer plantages en boerderijen, en zo blijft er steeds **minder ruimte** voor de natuur. Zo blijft er dus ook minder leefruimte over voor de oncilla. De gebieden waarin de oncilla leeft, raken ook steeds meer **versnipperd**. Wat eerst een groot aaneengesloten gebied was, zijn nu allemaal kleine losse stukjes. Dit betekent dat de oncilla moeilijker naar andere gebieden kan trekken, en het lastiger wordt om soortgenoten te vinden;
- Illegale jacht** - Veel mensen vinden de **vacht** van de oncilla erg mooi. Vooral vroeger werden heel veel oncilla's **gedood** voor de handel in hun vacht. Er werden bijvoorbeeld jassen van de vacht gemaakt. Hierdoor zijn er in korte tijd veel oncilla's verdwenen. Tussen 1976 en 1985 zijn er tenminste 352,508 vachten van de oncilla verhandeld! Doordat de oncilla niet veel en snel jongen krijgt, duurt het een tijd voordat er weer veel oncilla's zijn.

De oncilla wordt nu beter beschermd en de handel in zijn vacht is nu officieel verboden. Dat betekent niet dat dit in de praktijk dan niet meer gebeurt.

Op dit plaatje zie je de vacht van een oncilla. Een levende is toch veel mooier?

Daarnaast gebeurt het soms dat wilde oncilla's gevangen worden, en verkocht worden als **huisdier**. Maar zo'n wilde kat is natuurlijk helemaal geen geschikt huisdier!

Er zijn helaas mensen die een oncilla als huisdier willen hebben. Ze zien er natuurlijk super lief uit maar oncilla's zijn wilde dieren. Dus niet geschikt om als huisdier te houden

- De mens** - Oncilla's leven in gebieden waar ook mensen leven. Dit leidt soms tot problemen. Meestal zoekt de oncilla wilde prooien, zoals kleine zoogdieren of knaagdieren uit. Maar soms eet hij ook een kip. Daar zijn de mensen niet zo blij mee, en schieten de oncilla dan dood, als **wraak**. Ook honden zijn een gevaar voor de oncilla en veel dieren worden door honden gedood. Ook kunnen ziektes worden overgedragen door honden.
- Vermenging met andere wilde katten** - Oncilla's kruizen vaak met andere wilde katten zoals de Pampaskat. Het resultaat hiervan is dat er veel 'kruisingen' voorkomen en er steeds minder 'zuivere' oncilla's zijn.

Er bestaat een lijst waarop staat hoe het met alle dier,- en plantensoorten van de wereld gaat. Dit is de **Rode Lijst**. Die lijst is gemaakt door een organisatie die het **IUCN** heet. IUCN staat voor de International Union for Conservation of Nature. In het Nederlands betekent dit: de internationale unie voor de bescherming van de natuur.

THE IUCN RED LIST
OF THREATENED SPECIES™

Alle vijf soorten oncilla's staan ook op deze lijst, en hebben de status '**vulnerable**' (kwetsbaar). Veel wetenschappers zeggen dat de aantallen enorm zijn afgenomen en dat de oncilla daarom een hogere status zou moeten krijgen, bijvoorbeeld 'endangered' (bedreigd).

We weten nog niet zo goed hoeveel oncilla's er nu zijn. Men schat in dat er in totaal, dus van alle vijf soorten oncilla's, nog zo'n 16.000 over zijn.

Waarom zou het erg zijn als de oncilla uitsterft?

Dat is een goede, en heel belangrijke vraag. Je hebt vast al op school geleerd over hoe **dieren in de natuur met elkaar samenleven**. Dieren en planten vormen "**voedselketens**". Dit betekent dat dieren elkaar nodig hebben om te overleven. Vergelijk de natuur maar met een auto. Als je daar één onderdeel uithaalt, dan rijdt de hele auto niet meer goed. En het is natuurlijk ook gewoon verdrietig als zo'n mooi dier er straks niet meer is.

© slowmotiongl van Getty Images via Canva

Wat kun jij doen om de oncilla te helpen?

Er zijn verschillende dingen die je kunt doen om de oncilla te **helpen**. Maar misschien denk je 'wat kan ik nu doen'?

Manier 1:

Het is leuk en heel belangrijk als jij een **spreekbeurt** over de oncilla geeft. Dan kun je jouw klasgenoten meer vertellen over deze mooie kat. En waarom het niet zo goed gaat met de oncilla.

Tips!

- Begin je spreekbeurt met een **oncilla-quiz**.
- Laat mooie **plaatjes** en **foto's** van oncilla's zien.
- Laat **filmpjes** van oncilla's zien, kijk maar eens bij de links of op YouTube.
- Deel aan het einde van je spreekbeurt **informatie voor ouders** uit aan je klasgenoten.

Neem de **Flyer** mee over Stichting SPOTS die je in je e-mail hebt ontvangen.

Manier 2:

Je kunt **met je school of klas een actie voor de oncilla** bedenken. Je kunt bijvoorbeeld een **sponsorloop**, **loterij** of **rommelmarkt** organiseren. Of misschien heb je zelf nog een veel beter idee. Met het geld dat je daarmee verdient, kunnen jullie als klas of school een project voor het **behoud van de oncilla** steunen. Het geld kun je naar Stichting SPOTS overmaken en dan kun je erbij zeggen dat het geld bedoeld is voor de oncilla. In de mail die we gestuurd hebben, zit ook een A4 'organiseer een kattendag'. Hierin staan leuke acties die jij en je klasgenoten kunnen uitvoeren om de oncilla te helpen.

Op deze site vind je ook meer informatie:

www

<https://stichtingspots.nl/kids-corner/>

Wat doet Stichting SPOTS?

Er zijn in Nederland veel organisaties die zich voor allerlei dieren inzetten. Maar er was in Nederland **nog geen organisatie** die zich **inzet voor de katachtigen** die met **uitsterven worden bedreigd**. Daarom is in 2004 Stichting SPOTS opgericht. **SPOTS** staat voor **Save and Protect Our Treasures** (bewaar en bescherm onze schatten). SPOTS betekent ook 'vlekken' (die veel katachtigen hebben) en SPOTS verwijst naar 'in de spotlights zetten'. Hiermee bedoelen we dat we zoveel mogelijk aandacht proberen te vragen voor de wilde katachtigen. Daarnaast staat SPOTS voor 'plekken'. Stichting SPOTS vraagt aandacht voor plekken op de wereld waar iets gedaan wordt voor natuurbescherming.

Knuffelfarms

Veel mensen bezoeken in Afrika en Azië projecten waar je kunt **knuffelen** met jonge tijgers, cheeta's en/of leeuwen. Deze dieren worden hiervoor speciaal gefokt en er wordt verteld dat deze dieren, als ze groot zijn geworden, worden teruggeplaatst in het wild. Maar dat kan helemaal niet! Dieren die gewend zijn geraakt aan mensen, kunnen niet voor zichzelf zorgen. Daarnaast is het heel erg zielig om te knuffelen met jonge leeuwtjes of tijgers. De dieren worden namelijk al heel vroeg weggehaald bij hun moeder, om ze zo aan mensen te laten wennen. En dat is verdrietig voor beide.

Stichting SPOTS geeft daarom voorlichting over dit onderwerp. **Knuffelfarms** noemen wij deze plaatsen waar je kunt knuffelen met dieren zoals leeuwen, cheeta's en tijgers. Wij willen duidelijk maken dat knuffelen met roofdieren zoals de wilde katten, helemaal niet goed is. En zelfs dierenleed is. In de flyer die je samen met deze spreekbeurt hebt gedownload, is meer informatie terug te vinden over dit onderwerp.

Er is zelfs een aparte website waar je alles kunt lezen: <https://knuffelfarms.nl/>

Hoe werkt Stichting SPOTS?

- 🐾 SPOTS probeert in Nederland op allerlei manieren aandacht te vragen voor de katachtigen. Ze is bijvoorbeeld regelmatig **aanwezig in dierenparken, op scholen** en op **evenementen**. Hier vertellen de vrijwilligers van SPOTS over de **katachtigen** en dat heel veel van deze dieren met uitsterven worden bedreigd.
- 🐾 Maar SPOTS ontwikkelt ook **informatiemateriaal over de katachtigen voor kinderen zoals jij die graag een spreekbeurt willen geven over katachtigen**. Op onze website kan iedereen van alles lezen over alle wilde katten die in de wereld leven.
- 🐾 Daarnaast probeert SPOTS geld in te zamelen voor projecten die zij ondersteunt.
- 🐾 En, vanaf 2021, is SPOTS begonnen met een nieuw project '[kleine kattensoort](#)'. Hierbij zetten we elk jaar een kleinere kattensoort centraal en ondersteunen we dat jaar ook een project dat zich voor die kleine kat inzet. We hopen hiermee meer bekendheid te krijgen voor de kleine kattensoorten. Want vaak zijn die onbekend. In de toekomst zullen wij dus ook de onca centraal gaan stellen in dit project.

Op deze site vind je meer informatie:

<https://stichtingspots.nl/>

Leuke weetjes

Wist je dat...?

- ❁ Sommige oncilla's helemaal **zwart** zijn? We noemen dat; melanistisch. Kijk maar naar het plaatje hiernaast, waar je een zwarte oncilla ziet;
- ❁ De oncilla goed kan klimmen, maar de meeste ook **goed kunnen zwemmen**?
- ❁ Vogels vaak eerst worden **geplukt** voor de oncilla hem eet?
- ❁ Oncilla's vaak **kruizen** met andere wilde katten zoals de Pampaskat? Het resultaat hiervan is dat er veel 'kruisingen' voorkomen en er steeds minder 'zuivere' oncilla's zijn;
- ❁ Alle oncilla soorten een **witte vlek** achter op de oren hebben?. Wetenschappers denken dat dit dient als afschrikking voor andere roofdieren. Wanneer de kat laag bij de grond gehurkt zit om te drinken of te eten, worden de oren van nature platgedrukt of naar buiten gedraaid. Voor een naderend roofdier lijken die twee opvallend witte vlekken, omlijst door zwarte vacht, precies op een paar grote, wijd openstaande ogen. Deze optische illusie kan een roofdier doen geloven dat de kat hem recht aankijkt, waardoor het **verrassingseffect** verloren gaat en een aanval wordt voorkomen.

Ook zou de witte vlek dienen als communicatie voor kittens. Tijdens het lopen houdt de moeder haar oren naar voren gericht, waardoor de helderwitte vlekken zichtbaar worden als twee achterlichten. De kittens kunnen haar hierdoor in de nacht volgen..

© Tadeu Oliveira

Op deze foto zie je een oncilla. De foto is genomen met een **cameraval** - die zie je op de foto, rechts achter de oncilla.

Onderzoekers plaatsen deze camera's op een plek waarvan ze denken dat een bepaald dier daar voorkomt. Als een dier dan langs de camera loopt, wordt er een foto genomen. Zo kunnen onderzoekers een heleboel gegevens verzamelen, zoals welke dieren er voorkomen, hoeveel, waar ze vooral voorkomen enz.

De Boliviaanse oncilla – *Leopardus tilcayo*

Klein van formaat maar met een mega impact. Zo kun je de Boliviaanse tijgerkat wel omschrijven. Dit diertje beheerste in september 2026 het nieuws. Want toen werd onderzoek gepubliceerd welke duidelijk maakte dat met zijn vondst, er **voor het eerst sinds 1923** weer een nieuwe wilde katachtige was ontdekt. En dat nog eens per toeval!

© Paola Nogales Ascarrunz via iNaturalist,
<https://www.inaturalist.org/photos/736661771> CC BY-NC-SA 4.0

Hij werd **Leopardus tilcayo** (ook wel afgekort tot tilcayo) genoemd en is nauw verwant aan andere soorten oncilla's. Tilcayo is iets kleiner dan een huiskat en met een gewicht van gemiddeld 1,36 kilogram, zelfs voor een oncilla een lichtgewicht. Omdat hij voorkomt in het Yungas-woud in Bolivia, wordt hij ook wel de 'Boliviaanse tijgerkat' genoemd. Een filmpje over het dier en de ontdekking zie je **hier**.

Per toeval ontdekt

Biologe Paola Nogales-Ascarrunz (op foto rechts) kwam de soort voor het eerst tegen in 2016, toen het Senda Verde Wildlife Sanctuary in Bolivia contact met haar opnam over een kat die daar was binnengebracht. Het dier had ongeveer een jaar lang bij een man in La Paz gewoond; hij had het **als kitten gevonden** en aanvankelijk gedacht dat het om een huiskat ging, totdat hij besepte dat het dier de zorg van een opvangcentrum voor wilde dieren nodig had.

Nogales-Ascarrunz dacht lang dat het ging om een exemplaar met een bijzonder uiterlijk van de verwante soort, de Noordelijke oncilla. Tijdens het samenstellen van een brochure over Boliviaanse katachtigen in 2019, besepte Nogales-Ascarrunz dat het dier uit het opvangcentrum (hij heet Tigrino) hiervan afweek. In 2026 werd de tilcayo, na lang onderzoek, **als een aparte soort** geïdentificeerd.

Veel nog onbekend

Tot nu toe kunnen wetenschappers alleen zeggen dat de Boliviaanse oncilla voorkomt in het Yungas-woud in Bolivia, gelegen op de oostelijke helling van de Andes. Maar over wat deze katachtigen eten, hoe ze zich voortplanten en vele andere aspecten van hun dagelijks leven, bestaat nog veel onduidelijkheid. We weten alleen dat het **de kleinste oncilla soort is**.

Links

WWW

Wij hebben in deze spreekbeurt alle oncilla's samengevoegd omdat ze in heel veel dingen op elkaar lijken. Mocht je nu meer willen weten over de vijf verschillende soorten oncilla's en hun verschillen, kun je op onze website kijken;

- 🐾 Noordelijke oncilla;
<https://stichtingspots.nl/onze-katten/alle-katachtigen/savannaoncilla/>
- 🐾 Zuidelijke oncilla;
<https://stichtingspots.nl/onze-katten/alle-katachtigen/atlantische-bosoncilla/>
- 🐾 Oostelijke oncilla,
<https://stichtingspots.nl/onze-katten/alle-katachtigen/oostelijke-tijgerkat-uncilla/>
- 🐾 Neveloncilla;
<https://stichtingspots.nl/onze-katten/alle-katachtigen/neveloncilla/>
- 🐾 Boliviaanse oncilla,
<https://stichtingspots.nl/onze-katten/alle-katachtigen/boliviaanse-tijgerkat-uncilla-2/>

Op YouTube zijn veel filmpjes te vinden van de oncilla, zoals deze;

- 🐾 https://www.youtube.com/watch?v=i4xuThGSI_4
- 🐾 <https://www.youtube.com/watch?v=py2is2vw164&t=67s>
- 🐾 <https://www.youtube.com/watch?v=PvueMmokelc>
- 🐾 <https://www.youtube.com/watch?v=qZFZHm2eriw> (over de Boliviaanse oncilla)

© Klaus Rudloff, Berlin

Stichting SPOTS

LP van Mallandstraat 46

4754 AP Stampersgat

E: info@stichtingspots.nl

Tel: 06-4094 7232

<https://stichtingspots.nl/>

<https://knuffelfarms.nl/>

Rekeningnummer:

IBAN: NL90INGB0004611235

BIC: INGBNL2A

